

Recensie proefschrift Kelly Meusen-Beekman

Kort abstract: Het onderzoek van Meusen-Beekman toont aan dat het mogelijk is om door formatief toetsen leerlingen in groep 8 zelfregulatievaardigheden bij te brengen. De leerlingen waren niet alleen beter in staat hun leren te reguleren, ze werden ook *gemotiveerder* en hun persoonlijke interesse in een onderwerp nam toe. Die toename in vaardigheden en in motivatie zakte niet weg: ook na de zomervakantie bij de start van het voortgezet onderwijs en in het eerste jaar voortgezet onderwijs was die nog aanwezig. Opvallend is dat bij de controlegroep tijdens het eerste jaar voortgezet onderwijs de lagere score op zelfregulatie en motivatie blijft bestaan.

In 2015 is Kelly Meusen-Beekman aan de Open Universiteit gepromoveerd op een onderzoek naar de effecten van formatieve toetsen op zelfregulatie en motivatie van basisschoolleerlingen.

De titel van haar onderzoek *Bridging the gap between primary and secondary education. Fostering young adolescents' selfregulation by means of formative assessment* suggereert het belang voor de overgang van basis- naar voortgezet onderwijs. De vraag die ze zich heeft gesteld is hoe de inzet van formatieve toetsing bijdraagt aan het verbeteren van leervaardigheden. Zoals bekend heeft formatief toetsen als doel de leerkracht (maar ook de leerlingen zelf) te informeren over de mate waarin de leerstof beheerst wordt. Ze verschaffen informatie over het leerproces en de wijze waarop hier sturing aan gegeven kan worden (in tegenstelling tot summatief toetsen, waarbij de leerling wordt beoordeeld op het eindresultaat).

Het betreft een gecontroleerde studie onder 695 basisschoolleerlingen van groep acht, waarbij de interventie bestond uit formatieve assessment van schrijfp opdrachten die moesten leiden tot het ontwikkelen van de zelfregulatie. Zelfregulatie kan in het onderwijs ontwikkeld worden via de instructie van (metacognitieve) strategieën. De leerlingen moeten wel het nut ervan inzien en feedback ontvangen op het gebruiken of toepassen van die strategieën. Uiteraard is essentieel dat de leerlingen de te gebruiken strategieën kennen. Leerlingen moeten het uitvoeren van hun taak kunnen bijsturen op basis van eigen evaluaties, of die van hun leerkracht of ook medeleerling.

Een gedeelte van de leerlingen kreeg deze formatieve assessment aangeboden in de vorm van peer-assessment, een ander deel in de vorm van self-assessment. Beide groepen kregen uitgebreide instructie waar de teksten aan zouden moeten voldoen qua inhoud, taalverzorging, stijl en lay-out. Dit werd besproken met de leerkracht en de medeleerlingen! Na productie kon er intensief feedback plaatsvinden en was er ruimte voor verbetering.

In beide experimentele condities scoorden de groep 'experimentele' leerlingen significant beter op zelfregulatie dan de groep 'controle' leerlingen. Overigens bleek dat voor beide groepen de motivatie van de leerlingen voor het werk toenam. Er was echter geen duidelijk effect op het vertrouwen in eigen kunnen van de leerlingen.

In haar tweede experiment onderzocht Kelly Meusen of de opgedane zelfregulatie vaardigheden van leerlingen ook blijven bestaan na hun overgang naar het vo. Uit haar experiment is gebleken dat dit het geval is. Haar derde experiment wilde bezien of dit na zes maanden voortgezet onderwijs ook nog zo is. Nog altijd bleek er een significant verschil te zijn tussen de leerlingen uit de beide experimentele groep en die uit de controle groep voor wat betreft zelfregulatie. Daarnaast bleek ook de intrinsieke motivatie nog steeds aanwezig te zijn. Wel heel opvallend is dat bij de controlegroep tijdens het eerste jaar voortgezet onderwijs de lagere score op zelfregulatie en motivatie blijft bestaan. Terwijl je

toch zou verwachten dat in het voortgezet onderwijs in elk geval de zelfregulatievaardigheden zouden toenemen (...).

En wat kan dit dan betekenen voor het vak Engels? Uit dit proefschrift kunnen we o.a. concluderen dat door peer assessment (peer response) leerlingen niet alleen beter leren schrijven en reviseren (voor wat betreft dit onderzoek), maar ook vaardigheden voor zelfregulatie aangereikt krijgen die bijzonder zinvol zijn voor het 'leren leren' in hun hele schoolloopbaan. En daarnaast blijkt dus ook dat dit peer assessment ook bevorderlijk is voor de motivatie van de leerlingen, iets wat trouwens al langer uit onderzoek is gebleken. Uit een 'vervolg artikel' in *Levende Talen* gaf Meusen aan dat de scores op zelfregulatie en self-efficacy (het vertrouwen van leerlingen in eigen kunnen) van leerlingen toenamen in de hogere schooltypen. Dit gold echter niet voor lagere schooltypen. Daar namen de scores alleen toe als gevolg van externe regulatiefactoren (dus niet vanuit leerlingen zelf).

Kelly Meusen-Beekman (2015). *Bridging the gap between primary and secondary education. Fostering young adolescents' selfregulation by means of formative assessment*. Heerlen: Open Universiteit. ISBN 9789492231048, 160 blz.

Johan van Wijk

januari 2020